

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiaē, 1697

Cap. LXXXIV. De Contractu & Conventione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

XXII.

CONSVETUDINE introduci potest, quicquid potest statuto, Lap. alleg. 43. in fine. Franch. in c. unic. §. statuimus, in fine. de clericis non resid. lib. 6. Federic. de Senis consil. 7. n. 3. vers. praterca. & consil. 277. n. 1. circa fin. vers. secundò probatur. ubi quòd regulariter valet argumentum de uno ad aliud. Cravett. consil. 137. n. 3. Alex. consil. 52. n. 7. vers. si ergo lib. 5. & consil. 119. Quoniam. n. 9. vers. quia à pari procedunt, lib. 6. ubi quòd quantum ad causam efficientem sunt paria, refert Card. Tusch. d. tom. 2. conclus. 710. per totam. Wel. consil. 53. n. 59. Myns. resp. 49. n. 26. siquidem consuetudo nihil aliud est, quam Lex sive statutum tacitum. §. sine scripto. Inst. de iur. N. G. & C. & quòd statuto potest induci, idem etiam inducitur consuetudine. Joh. Andr. in addit. ad Specul. de instrum. edit. compendiosè Myns. d. resp. 49. n. 26. Vult. inter Consil. Marp. consil. 29. vol. 2. n. 39.

XXIII.

CONSVETUDO est interpretativa contractuum, l. quod si nolit. 31. §. qui assidue 20. ff. de adilit. edict. Magon. Florent. decis. 56. n. 3. & Lucens. decis. 7. n. 21. Menoch. de arbitr. casu 83. n. 10. Camil. Borell. in summa omnium decis. tit. 14. n. 93. Gabr. concl. 1. 16. de consuet. Surd. decis. 223. à n. 11. ubi ait, quòd facit contrahere partes secundum eam, dev. Infra de contract. §. ult. & in E. V. consuetudo regionis attendenda est l. 71. de contraben. Emt. & de aliment. tit. 1. quæst. 66. n. 6. ubi dicit, quòd qualibet dispositio recipit interpretationem à consuetudine.

XXIV.

Quicumque non est subditus illius Reipubl. in qua viget consuetudo, ille per consuetudinem non obligatur.

Ratio: quia consuetudinis idem effectus, qui legis expressæ, atqui lex expressa etiam forenses non obligat.

Limita: nisi quando occurrit publica utilitas exigendi Collectas ob bellum imminens, aut quando consuetudo vel statutum afficit ipsas res, quarum respectu Domino territorii obnoxii manet illi, qui ibi bona possident. Perez. Cod. de indit. n. 22.

De Consuetudine vicinitatis vid. Infra vicinitas.

CAP. LXXXII.

De Consueto, Solito, Usitato.

Axioma I.

Ea, quæ sunt moris & consuetudinis, i. e. quæ solent inter contrahentes convenire, in bonæ fidei iudicium veniunt. l. 31. §. 20. de edil. edict. l. 2.

Evid. Cujac. in Comment. ad lib. 7. African. l. 61. §. 3. de furt. ubi Ictus 1. Exemplum ponit de stipulatione duplæ; quæ cum assidue sit & frequens in venditione mancipii, idcirco placuit, ex emto agi posse in duplum, etiamsi duplum venditori non caverit.

2. Quod in generali hypotheca soleret ita caveri, quæ habeo, quæque habiturus sum. l. ult. C. de remiss. pign. si quis obligaverit bona sua, nullo alio adjecto videtur etiam obligasse futura, l. ult. C. quæ res pign. obligat.

3. Nec alia ratio est, cur in locatione ædium invecita & illata ab inquilino tacite sunt pignori obligata ob mercedem, quam quòd ita conveniri soleat.

4. Et hoc argumento posset hodie defendi, in omnibus testamentis tacite intelligi clausulam Codicillarem, quòd soleat adscribi, frequentissimè, & omnino nostrorum ferè ea sit mens, quæ Lucii Titii in l. penult. §. ult. de leg. 2. ut iudicia sua valeant quoquo modo.

5. Eodemque argumento defenditur ille mos auctoritate Martini & Theodori comprobatus: ut ita demum dos profectitia mortua filia in matrimonio redeat ad patrem, si mortua sine liberis, quòd ita pacisci inter se solerent focer & gener, si in matrimonio sine liberis decesserit, quòd vulgare pactum dicitur. l. Babius 30. de pact. dotal. hac Cujac.

Quod consuetum est etiam est necessarium. c. ex parte 18. d. Consil. Everh. in Top. loc. ab usufructu. n. 3. Zang. de Except. c. 9. p. 2. n. 26. lib. 3. Cujac. in Paul. ad edict. l. 4. de pact. alium canonem efformat: Quod vulgò fieri solet, inquit, sapè ab it in Legem, & habetur pro facto vel pro dicto, et si factum vel dictum non sit, l. ult. v. si enim partis C. de fidej. unde colligunt ea, quæ communiter & vulgò fieri solent, in legem abire. Cujac. in l. 4. de pact. in Paulo. C. de fidej. explicationem vide exemplum in Bachov. lib. 1. de pign. c. 11. n. 1.

III.

Consueti fieri, in dubio facta esse præsumuntur, per tradita à Bald. in rubr. C. de fid. instr. n. 8. vers. item quia non est incendium. C. si cert. per l. quod si nolit. 31. §. quia 20. de edil. edict. c. ex parte 18. de consil. Seb. Sapia in l. si emancipato. C. de collect. n. 30. & ibi Riminald. n. 50. Menoch. de præsumpt. l. 6. præf. 14. n. 16. Mascard. de probat. concl. 781. n. 5. vol. 2. Vult. inter Consil. Marpurg. consil. 22. n. 10. vol. 1.

CAP. LXXXIII.

De Consumptione.

Consumptione quis fructus suos facit. l. si pignore 22. §. si prædo 2. de pignori. act. l. adversus 4. de crim. expil. hered. etiamsi sit malæ fidei possessor, à quo tamen condicuntur l. C. de condict. ex L. ubi Wesemb. in Comment. C. n. 12.

CAP. LXXXIV.

De Contractu & Conventionione.

Axioma I.

Contractus sunt facti. l. consilio 7. §. fin. ff. de cur. fur. l. 5. de iust. & iur. Mozz. de Orig. contr. n. 3.

n. 3. ideoque non præsumuntur, text. in c. cum in jure. de offic. deleg. & cap. 1. de constitut. in b. l. in bello 12. §. facti 2. de captiv. & post. l. asseveratio 10. Cod. de non num. pecun. l. 1. C. de probat. Vult. inter Consil. Marpurg. cons. 15. n. 251. vol. 1. quod intellige à principio, quando fiunt; postquam enim sunt in esse producti, dicuntur esse juris. l. si unus 27. §. pactus ne peteret 2. ff. de pact. Gomez. ad §. superest. Inst. de action. n. 23. quomodo autem probari & deduci debeat, an aliquis contractus nominatus sit vel innominatus, v. ap. Modest. Pistor. 1. consil. 13.

II.

Quoties utriusque facto seu consensu expresso, seu tacito inducitur obligatio, toties est verus contractus.

Ratio: quia sic verè id inter partes actum, ut unus alteri teneretur & obstringeretur.

Exemplum suppeditant omnes veri contractus nominati & innominati.

Limita, ut consensus tacitus toties inducat veram obligationem, quoties alter contradicere poterat & debebat. l. qui patitur, 18. ff. Mand.

III.

Quoties ex unius facto tantum & alterius præsumto consensu inducitur obligatio, toties est quasi Contractus. Tit. Institut. de Oblig. ex quasi Contract.

Ratio: quia sic tantum ex æquitate conventionem esse factam fingunt jura. Hinc non poterit quis hoc casu verè, sed saltem quasi seu improprie contraxisse dici.

IV.

Quoties contractus speciale nomen habet nulli alii contractui applicabile, toties est nominatus.

Ratio: quia tale speciale nomen infert quoque specialem & à reliquis contractibus distinctam formam; in hac verò consistit natura contractuum nominatorum. vid. Hahn. ad Wel. Tit. de pact. n. 2. ita ergo si partes inter se conveniant, ut unus rem sive operam præstet, alter verò det mercedem, nominatum hoc est negotium, scil. Locatio Conductio. Confer Guid. Tact. de Contractib. stipul. cap. 1. n. 59.

V.

Quicunque contractus tantum causam, i. e. dationem seu factum habent, sed speciali nomine designantur, illi sunt innominati, l. 7. §. 2. ff. de pact.

Ratio: quia hi ob varietatem negotiorum certam formam respuunt, & consequenter etiam specificum nomen.

Exemplum. Ita ergo contractus æstimatorius & permutatio erunt contractus innominati: Et quamvis nomen habeant, hoc tamen non est nomen juris seu speciale, & uni alicui contractui proprium. vid. Struv. Synt. J. C. Exerc. 25. n. 16.

VI.

Quoties iudex non adstrictus est ad conventionis terminos, sed ex bono & æquo aliquid, quod non conventum, adjudicare potest, toties contractus est bonæ fidei. Quoties verò adstrictus est, toties est stricti juris, quia bonæ fidei consentaneum est benigne & ex æquitate, etiam ultra id, quod gestum est, interpretari actum. quod secus est in stricti juris Contractibus.

VII.

Quoties contractus est bilateralis, toties iudex ex bono & æquo aliquid supplere potest.

Ratio: quia in contractibus bilateralibus non poterunt omnia à partibus exprimi, ob mutuas, quæ utrinque interveniunt, præstationes, ergo quædam hic relinquenda erunt iudicis arbitrio. Sunt igitur ex veris Contractibus bonæ fidei omnes consensuales & sequentes reales: commodatum, depositum, pignus, arg. §. 28. Inst. de action. Ex quasi contractibus Tutela administratio, Negotiorum gestio, hereditatis & rerum communio. Ex innominatis Contractus æstimatorius & permutatio.

VIII.

Quoties Contractus est unilateralis, toties iudex strictè secundum terminos conventionis pronunciare debet.

Ratio: quia cum hic de unius tantum obligatione agatur, adeoque mutua præstatione non occurrant, hinc imputent sibi partes, quod non expresse ea, ad quæ se voluerunt obligare. Exemplum est in mutuo, stipulatione, literarum obligatione, indebiti solutione, finium regundorum, & hereditatis additione.

IX.

Quoties queritur de contractu ineundo, toties omnes contractus sunt bilaterales, quia ad omnem contractum requiritur utriusque partis consensus, quamvis hic in aliis sit verus, in aliis verò præsumtus.

X.

Quoties verò queritur de effectu obligandi, toties contractus sunt vel unilaterales, vel bilaterales. Non enim omnes contractus æque ex utraque parte claudicant, quicunque autem contractus ab utraque parte producant obligationem & actionem, illi sunt bilaterales; Quicunque verò ab una tantum parte obligant, vocantur unilaterales, vide Lauterbach. Vol. 1. disp. 9. d. 17.

XI.

Quicunque contractus sui naturæ gratuitus, ille intercedente mercede degenerat in locationem conductionem. §. fin. Inst. Mand. alià verò re intercedente in contractum innominatum.

Ratio: quia eo casu omnia substantialia locationis aut contractus innominati eidem conveniunt. Exempla sunt in deposito, commodato, mandato.

Declarat: ut procedat (1.) dummodo ab initio merces fuisset constituta, secus si ex post facto remunerandi causâ aliquid oblatum fuerit. l. si remunerandi. 6. pr. ff. Mandati. (2.) dummodo sit factum locari solitum.

XII.

Quoties pecunia non ut quantitas, seu ut non numerata, sed ut species intervenit, toties est contractus innominatus, ut si alicui pecuniam non numeratam, sed v. g. in arcâ reconditam datum me promittam, ut ædes mihi extruat.

XIII.

Contrahentibus naturaliter licet se invicem circumvenire. l. 16. §. 4. de minor. modò id fiat, *ἐπιποινῶς* seu negotiativè & sine proposito fallendi. Grot. de J. B. & P. Lib. 2. c. 12. n. 26.

XIV.

XIV.

Contractus in dubio censetur celebratus secundum consuetudinem loci. l. certi conditio 9. §. si nummos 8. ff. de reb. cred. ac is contractus ini-
tus censetur, qui magis in provincia, ubi contra-
ctum est, frequentatur, post Everh. & Mascard.
Joh. à Sand. lib. 3. tit. 6. def. 10. p. 247. l. cum fun-
dus 48. ff. de vieti. l. si publicanus 4. §. fin. de pub-
lican. Gail. 2. obs. 8. n. 6. v. infr. axiom. ult.

XV.

In contractibus nominatis resolutioni totius contractus non est locus sub prætextu conven-
tionis vel non servatæ promissionis, etiam in sub-
stantialibus, sed agi debet vel ad implementum,
vel ad interesset, salva interim in reliquis conven-
tione principali. l. sicut 5. C. de O. & A. Everhard.
tom. 1. consil. 17. n. 57.

Rectè in nominatis contractibus: nam si tan-
tum nudæ conventioni à duobus initæ, vel inno-
minato contractui unus prior contraveniens, al-
ter ad observantiam contractus non tenetur. cap.
constitutio 7. extra de pen. cum frustra quis sibi fi-
dem postulat ab eo servari, cui fidem à se præsti-
tam servare recusat. c. frustra 75. de R. 1. in 6. gl.
in d. c. constitutus, & can. infidelis 2. caus. 38. q. 2.
& l. qui pro 54. §. inter locatorem, ff. locat. quod
adeo verum est, ut etiam procedat, si quis in re-
minima fidem non servaverit, quoniam nihilo-
minus alter poterit à contractui recedere, Jaf. con-
sil. 208. n. 11. col. pen. vol. 2. Bald. in l. 7. §. pacta
conventa. n. 1. vers. secundo nota ff. de pact. Grat.
in cons. 3. n. 7. vol. 1. Roland. cons. 53. n. 29. vol. 1.
Cagnol. in l. si quis major. n. 105. vers. in terminis
nostris. C. de transact. Pacian. 1. consil. 1. n. 98.

XVI.

Omnis contractus, nisi appareat aliud, de quo
convenit, secundum naturam ipsius, quam à ju-
re habet, factus præsumitur, per ea, quæ respondit
Decian. cons. 48. n. 2. vol. 1. & cons. 13. n. 56. &
consil. 45. n. 13. vol. 2. Menoch. consil. 410. n. 41.
Vult. inter Conf. Marp. consil. 33. vol. 1. n. 29.

XVII.

Quilibet contractus talis in essentia esse præ-
sumitur, qualem figura literarum ostendit, l. cum
precibus 18. C. de probat. l. emptione. 3. C. plus va-
lere, quod agitur. Wes. cons. 2. n. 14. non enim in
contractibus nedum clausula, sed nec minimum
verbum debet esse sine virtute operandi. Bald. in
rubr. C. de contr. emt. n. 16. Dec. consil. 475. n. 3.
Wesemb. cons. 52. n. 46. Schott. consil. 32. n. 36.
cent. 1. Gilman. 4. i. vot. 14. num. 63. cum verba
contractus sint forma contractus, quæ dat esse,
rei. Bald. in l. quoties. C. de suis & leg. hered. Gil-
man. d. loc. n. 81.

XVIII.

Iustum est contrahentium voluntatem magis,
quam verborum conceptionem inspicere, l. fin.
C. quæ res pign. obl. l. sed falsus 6. §. si fundus. 1.
ff. de contr. emt. l. semper in stipulationibus 34.
de R. 1. Cum in contractibus veritas rei magis,
quam scriptura perspicere debeat. l. i. C. plus vale-
re, quod agitur. Gilman. 4. i. vot. 14. n. 71.

Limita, verum esse in contractibus bonæ fidei,
cum in stricti juris contractibus magis verba-

quam mens attendatur, & tantum dictum, quan-
tum scriptum intelligatur. l. quicquid adstrin-
genda 99. & ibi Doctores de Verb. Obligat. l. con-
sensu 2. de O. & A. Gomez. ad §. actionum. Instit.
de act. num. 4. in fine, inque hinc hoc quasi pro-
prium, ut in iis non fiat extensio, & propterea id,
quod scriptum reperitur, strictè inspicitur, ut
declarat Blarer. in c. 1. num. 2. qual. Dom. propr.
feud. privil. ubi ait non esse nostrum conventio-
nes & contractus extendere l. fidejussoribus Magi-
stratum 68. §. pro Aurelio 1. ff. de fidejuss. Unde
Bald. in l. ex hoc iure, de just. & jur. n. 16. à tene-
re contractus nullo modo recedendum esse, &
à verbis ejus: quia inquit vera interpretatio con-
tractui est, quæ legi potest, quippe cum horum
lectio non recitanti, sed quem tenor scripturæ
designat, adjuvat, & quod in contractibus verba
sint attendenda, & omittom habeatur pro omis-
so, Decian. resp. 21. à n. 3. usque ad 8. vol. 2.

XIX.

Contractus in dubio præsumitur licitus & le-
gitimus, non fœneratius & usurarius. Bald. in l.
rogasti. §. si tibi. ff. si cert. pet. Alex. consil. 200.
n. 4. Gravett. consil. 29. n. 8. & 245. n. 21. Socin.
jun. cons. 83. n. 6. vol. 2. Rol. à Vall. consil. 96. n. 11.
vol. 2. & n. 58. Bursat. consil. 117. n. 4. Ant. Gabr.
lib. 1. conclus. 2. n. 3. Bertazol. lib. 1. consil. decif.
consil. 226. n. 3.

XX.

Contractus illicitus juramento firmari non
potest, l. 5. C. de LL. ubi v. not. Jo. Andr. in addit.
ad Specul. de renunt. §. 1. vers. & quia hec. Joh.
Fabr. in l. fin. C. de pact. pig. Faucher. inter Conf.
Germ. cons. 46. n. 4. tom. 4. Joh. Petr. Anchar.
aur. quest. lib. 2. quest. 20. num. 1. imò quando in
contractibus suspectis adhibetur juramentum, eo
ipso contractus redditur magis suspectus. Bald.
consil. 275. col. 2. vers. nec prædictis obstantibus. vol. 5.
Socin. sen. consil. 215. col. fin. vers. tertius autem
vol. 2. & alii plures quos recenset Tiraq. de retract.
convent. in præf. n. 16. Calcan. consil. 26. n. 20.

XXI.

Contractus in dubio censetur innominatus.
l. 1. ff. de estim. act. l. 1. ff. de præscript. verb. Jaf.
in l. 7. §. quin imò. num. 5. ff. de pact. l. in princ.
n. 6. ff. si cert. pet. Andr. ab Exca. de pact. n. 488.
Boer. decif. 144. Pinel. latè. C. de rescind. vend.
fol. 32.

XXII.

Talis præsumitur contractus, qualis de nomi-
natur à partibus. Nart. consil. 49. n. 14. & 34. &
consil. 194. n. 1. Alex. consil. 142. n. 2. & Sym. consil. 20.
n. 40. v. Infr. nominatio.

XXIII.

Contractus & distractus sunt diversi, l. fin. &
ibi Bald. not. C. si Tutor vel Curat. interven. ma-
ximè, quando nulla identitas rationis concurrat.
Everhard. à Mittelb. in Top. in loco à contract. ad
disfr. num. 12. ubi pro hujus axiomatis intellectu
vid. pl.

XXIV.

Contractus assimilatus regulatur secundum
naturam illius contractus, cui assimilatur. text.
in l. 1. §. si quis servum 19. ff. de pos. & in §. adeo.
Infr. locat. text. in l. naturalis §. si factio 4. ff. de
N 2 præf.

præter. verb. Jafon. in l. 1. n. 75. cum seq. C. de jure Emphyt. ubi dicit hoc procedere in contractibus nominatis, secus in contractibus innominatis. Gail. 2. obs. 23. n. 22.

XXV.

Contractus est irrevocabilis. *l. sicut ab initio 5. de O. & A. l. 10. C. de lib. caus. l. 3. C. de rescind. vend. auth. Sacramenta puberum C. si advers. vend. Carpov. 5. resp. 114. n. 2.*

Amplia: in Contractu Civitatis: nam si semel ritè rem suam vendiderit, non potest poenitere, licet pingvior Emptor supervenerit, quod secus est in filco. *l. 21. in fin. ad municipal. l. 1. C. de vend. reb. Civit. Perez. C. eod. n. 7. Amplia (2.) in Contractu principis, e. g. si cui fundum patrimoniale in Emphyteusim concessit, hunc prætentu pingvioris licitationis ei auferre nequit. *l. 3. C. de fund. parim. Perez. Cod. eod. n. 12. neque fundo vendito meliorato Canon augeri potest. Perez. Cod. de fund. rei privat. n. 3. 4.**

Fallit hæc regula 1. in contractibus dolo initis, *l. 8. C. de jud. Carpz. d. loc. n. 72. Controvertitur, an contractus testamento celebratus, vel in alia ultima voluntate mutet suam naturam, & revocabilis sit, non secus quam ipsa voluntas ultima. vide in utramque partem Vasq. lib. 3. contr. c. 51. n. 1. pro negativa tamen magis inclinatur, vid. de hoc axiom. infr. sub rubr. poenitentia.*

XXVI.

Contractus, à quo lex removet potentiam vel quem prohibet, ipso jure nullus est. *l. 58. in fin. de rit. nupt. lib. 5. C. de LL. Bald. in tit. C. plus valere quod agitur. l. libertum minorem ff. de jur. patr. cap. 1. de reb. Eccles. non alien. in 6. l. 2. in princ. l. 3. l. 4. C. de præd. min. l. 55. ubi Bologn. & Jafon. ff. de legat. 1. Franc. Milanen. decis. regn. Sicil. 2. n. 153. & decis. 16. n. 23. lib. 2. per l. cum lex 46. ff. de fidejuss. Gædd. inter Consil. Marpurg. consil. 24. n. 155. vol. 1.*

XXVII.

Contractus ad tempus certum restrictus, transacto illo finitus & nullus censetur. *l. cum qui 56. §. qui ita 4. & ibi Jafon. n. 7. de V. O. Regn. Sixtin. inter Consil. Marp. consil. 11. n. 29. vol. 1.*

XXVIII.

Contractum violare non licet contrahenti. *l. 1. ff. de pact. l. 1. ff. de constit. pecuni. adeo ut nec Princeps quidem à contractu, quem fecit pro arbitrio, recedere possit. Bald. Castr. in l. digna C. de LL. ac ne ab eo quidem quem cum subdito celebravit. cap. 1. ubi Dd. de probat. adeo ut ne de plenitudine suæ potestatis hoc facere possit. Myns. resp. 24. n. 19. Vasq. controvers. illust. C. 26. n. 6. Decian. consil. 35. n. 1. vol. 2.*

XXIX.

Conventio quælibet in dubio censetur esse realis, & sic transitoria ad heredes, non autem personalis. Quia intentio contrahentis in dubio talis esse præsumitur, ut non solum sibi, sed etiam heredibus suis prospicere velit. *l. 7. §. pactorum 8. ff. de pact. l. pactum 46. ff. eod. l. si pactum 9. ff. de probat. Quod procedit non solum in probatione facti negativi, v. c. si quis ab alio stipuletur, ne sibi vim inferat, sed etiam in obligatione facti affirmativi: nisi res, quæ in contractum vel stipu-*

lationem deducitur, cui natura ad heredes non transeat. *l. 3. §. morte ff. quib. mod. usufr. amitt. vel nisi factum cohæreat personæ, & sit electa industria personæ. l. unic. §. ne autem C. de caduc. toll. l. inter artifices 31. ff. de solut. vel nisi aliter inter contrahentes sit conventum. l. Aurelius 28. ff. de liber. leg. l. non solum 8. §. tale 3. eod. Gail. 2. obs. 2. n. 17. cum seqq.*

XXX.

In contractibus conditionalibus quoad acquisitionem non inspicimus tempus contractus, sed conditionis existentis. Everhard. in Top. loc. à contract. ad distract. n. 10. Declarat scilicet, quando conditio est potestativa, non autem quando est casualis vel mixta; tunc enim conditio trahitur retro & inspicitur tempus contractus, text. in l. quidam cum filium 132. §. fin. de V. O. l. 1. l. qui balneum 9. l. potior 11. ff. qui pot. in pign. l. Titius 4. ff. que res pign. obl. l. si filiusfam. 78. & ibi Bard. de V. O.

XXXI.

Quando removenitur substantialia contractus, ipse quoque contractus remotus videri debet. Salicet. in Auth. Sacramenta. n. 10. C. si advers. vendit. l. non Codicillum 14. C. de testam. l. cum manu sata 30. §. fin. de contrub. empt. l. Lucius 24. depof. Wefembec. 1. consil. 14. n. 38.

XXXII.

Contractum in dubio semper interpretamur de eo, qui minus onerosus est debitori. *l. Labeo 21. ff. de contrahend. empt. l. cum quaritur 26. de reb. dub. Wefemb. consil. 2. n. 19. & 21.*

XXXIII.

Contractum quemvis æstimamus ex formula & conceptione verborum. *l. non figura 38. ibi. oratione quam expriment litteræ obligamur. de O. & A. l. si in stipulatus 126. §. Chrysogonus 2. de V. O. Tiraq. de retract. lignagur. §. 30. estbange. gloss. n. 7. Limita, si formalia contractus aliud exigunt, tum ei potius quod actum est, quam quod figura verborum profertur, inharemus. *l. promittendo 41. de Jur. dor. l. 17. de LL. Tiraquel. de retract. gentil. §. 1. gloss. 14. ubi ait: contractus æstimandus venit ex virtute, vi & effectu; non à verborum conceptione, quibus contrahentes abusi fortè fuerint. Wefemb. consil. 12. n. 30.**

XXXIV.

CONTRACTUS ex conventionem partium legem accipiunt. *l. 1. §. si conveniat 6. ff. de positi. l. contractus 23. ff. de Regulis Juris. l. lege 10. C. de pactis convent. l. 1. C. de oper. liber. l. 1. C. commodati. cap. contract. 85. de Regulis Juris. lib. 6. Castr. consil. 472. Viso supradicto, in pr. lib. 1. & consil. 145. Videndum est, in fine, & consil. 219. in causa, quæ vertitur, col. 2. versic. contractus autem lib. 2. Soc. consil. 167. Non inutilis. vers. postremo, & consil. 154. Consultationem, circa princ. lib. 2. Thom. de Thomasset. in floribus legum. regul. 8. ubi dicit procedere, quando contractus sunt legitimè facti, Petr. de Greg. de concess. fend. part. 3. quæst. 1. ver. expressis. Menoch.*

noch. *conf. 52. n. 58. & conf. 477. n. 3. Oct.*
Glorit. resp. 7. n. 61. Surd. confil. 383. n. 6.
Cald. Pereira de renovat. emphyt. quest.
forens. confil. 38. n. 1. Pichard. ad §. si quis
alium, n. 2. Inst. de inutilib. stipulat. Se-
raphin. decif. 787. num. 2. Cardof. in praxi
Judicium & Advocat. verb. contract. n. 12.
Cardin. Tusch. pract. conclus. tom. 2. lit. C.
conclus. 980. Rot. decif. 669. n. 4. apud Farin.
p. 1. recent. ubi quod à partium conven-
tione recipit formam contractus, & de-
cif. 415. n. 4. apud eundem, d. p. 1. recent.
ubi ampliat, etiam si fuerit conventum
ultra, vel præter naturam contractus.

XXXV.

CONTRACTUS claudicare non potest, quia debet esse obligatorius hinc inde. *l. Julianus. 13. §. si quis 27. ff. de actionib. empti, l. quid tamen 21. §. penult. ff. de recept. arbitr. l. Labeo 19. ff. de verb. signif. Alex. 40. Circa primum, in princ. lib. 5. & conf. 121. Visi in princ. eod. lib. 5. & conf. 23. Consideratis, n. 6. & 7. lib. Aegid. Bellam. conf. 33. col. p. n. 62. Thom. & Thomasset. in floribus legum, regul. 84. ubi ait procedere, quando militat eadem ratio, Menoch. *conf. 122. n. 39. Surd. decif. 52. num. 9. Cald. Pereira in l. si curatorem verb. hunc contractum, n. 4. C. de in integ. rest. minor. Franc. à Soufa in repet. §. actionum, Inst. de actionib. p. 4. n. 27. Card. Tusch. d. tom. 2. lit. D. concl. 982. per totam. ubi à n. 10. multipliciter limitat, Mantica, decif. 186. n. 4. [Unde Brocardicum hoc non semper procedere ait Rittershus, part. 5. Nov. c. 10. num. 6. arg. Nov. 127. ubi donatio propter nuptias ex parte mulieris dicitur valida etiam sine insinuatione, non vero ex parte mariti. Alia exempla habentur in contrarium, in tom. regular. jur. pag. 263. l. 13. §. 29. ubi gl. de A.E.V. Et sane omnino distinguendum inter contractus constituendos & constitutos. Nam ab initio sane constitui contractus ita potest, ut ex latere unius contrahentis plura, alterius pauciora desiderentur: at contractu jam constituto, non potest aliquid eorum demui, quæ ad essentiam ejus pertinent.]**

XXXVI.

CONTRACTUS non debet operari ultra intentionem agentium, *l. non omnis 19. ff. si certum petatur. l. in agris 16. ff. de acquir. rerum dominio, l. 2. ff. de bis, quæ in testam. delentur, l. legata inutiliter 19. ff. de legat. 1. l. cum tale 72. §. ult. ff. de condit. & demonstr. l. age cum Geminiano 3. C. de transact. Conan. Comment. Juris Civilis, lib. 7. c. 1. n. 13. Ant. Gom. l. 22. Tauri, n. 24.*

XXXVII.

CONTRACTUS sunt ab initio voluntatis, ex post facto necessitatis. *l. non idcirco 12. in fin. Cod. de contrab. empt. l. si mandavero 22. §. sicut 11. ff. mandati, l. cuius bonis 9. in princ. ff. de curat. furiosis, l. sicut ab initio 5. C. de action. & oblig. l. de contractu 3. C. de rescind. vendit. l. quamvis 39. C. de transact. l. eo, quod 10. C. si certum petatur. l. si quis argentum 35. §. fin. C. de donat. Alex. *conf. 40. Circa primum. n. 2. lib. 5. Bald. confil. 381. Factum tale est, lib. 4. Tiraq. in l. si unquam verb. libertis. n. 15. C. de revocandis donat. Gutier pract. lib. 3. q. 43. n. 14. Thom. de Thom. in florib. legum, regul. 6. ubi ait procedere, quando contractus jure sunt perfecti, secus verò si superveniat fraus & dolus, vel ab eis de consensu utriusque partis recedatur, Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 1. q. 13. n. 7. Cardof. in praxi Judicium & Advocat. verb. contract. n. 8. Seraph. decif. 427. n. 1. Card. Tusch. d. tom. 2. lit. C. concl. 983. per totam. ubi n. 5. limitat in contractu nominato, conditionali, celebrato gratia unius partiantum, quia potest revocari pendente conditione.**

Ex hoc Axiomate sequitur, quod caupo, postquam hospitium aperuit, nauta, postquam navigationem incepit, cogi possit, ut ille hospites recipiat, hic naviget. Perez. *C. de Navicul. n. 38.*

Limita: Contractus etiam ab initio interdum sunt necessitatis; urgente enim necessitate publicæ, ubi non potest expectari superindictionis exactio, licitum est principi per manus injectionem urbes, oppida & divites compellere ad pecunias sibi mutuo dandas, quas deinde cum modico interesse ex redditibus reddit. Perez. *Cod. de superindict. n. 5. Provinciales coguntur silico vendere frumentum, Perez. C. de condit. in publ. horreis n. 1. Vicini deficientibus navibus cogi possunt, suas præstare & certâ mercede frumentum publicum advehere. Perez. C. de navicul. n. 21. seq.*

XXXIX.

CONTRACTUS aut totus acceptandus, aut totus repudiandus; *l. cum quaritur 16. ff. de administr. tutor. l. nam absurdum 7. ff. de bonis libert. Tiraquel. de retract. convent. ad fin. tit. n. 4. cum seqq. Steph. Gratian. discept. forens. c. 301. n. 57. Cald. Pereira quest. forens. conf. 39. Fachin. confil. 59. n. 10. lib. 1.*

XXXIX.

CONTRACTUS omnis, seu quælibet dispositio, promissio, vel pactum, etiam juramento firmata, intelliguntur rebus sic stantibus, *l. continuus 137. §. cum quis 6. ff. de verb. obligat. l. quod Servius. ubi gloss. ff. de condit. ob causam. l. quero 54. §. inter locatorem. ff. locati. Hippol. confil. 76.*

num. 31. vol. 1. Tiraquel. in l. si unquam, in princ. n. 166. C. de revocand. donat. Mascard. de prob. conclus. 1131. n. 27. & conclus. 1157. n. 7. Surd. consil. 418. num. 8. & consil. 445. n. 35. & de alimentis, tit. 2. quest. 15. n. 187. & tit. 8. privil. 56. n. 61. & decis. 326. n. 31. Gutier. pract. lib. 3. quest. 42. n. 37. & 38. & de tutel. part. 1. c. 1. n. 23. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 1. quest. 14. n. 11. & lib. 3. quest. 18. n. 123. Cald. Pereira in respons. pro Duce Pastrane, n. 6. & in resp. pro D. Roderico à Sylva, vers. ad bec. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 96. n. 23. Aloyf. Ricc. in collect. decis. p. 5. collect. 1771. Mart. de clausul. part. 1. claus. 127. n. 1. cum seqq. & p. 3. claus. 73. Hieronym. Fernandez de Ottero selectar. interp. cap. fin. de consuet. num. 77. Mar. Antonin. var. resolut. lib. 2. resolut. 55. num. 29. 31. & 32. Rot. decis. 606. n. 3. apud Farin. collect. 1. novissimarum.

XL.

CONTRACTUS recipiunt interpretationem ex tacita mente contrahentium, l. in conventionibus 52. ff. de V. O. Perez ad tit. 7. lib. 5. Ordin. pag. 188. Et in contractibus potius mens, quam verba sunt attendenda, Molin. de primog. lib. 1. c. 4. n. 20.

XLI.

CONTRACTUS uniuscujusque initium spectandum est, & causa, l. si procuratorem 8. in pr. ff. mandati. l. 1. §. non solum. 27. ff. depositi. l. si tamen 12. ff. ad SC. Macedon. & conclusio attenditur, l. si dominus 8. ff. de prescr. verb. Steph. Gratian. discept. forens. c. 15. n. 35. Mant. decis. 70. n. 1. & decis. 78. n. 2.

XLII.

In CONTRACTIBUS omisum habetur pro omisso. l. quicquid adstringenda 99. ff. de V. O. Paris. consil. 117. n. 5. Surd. de alim. tit. 8. privil. 76. & decis. 283. n. 5.

XLIII.

CONTRAHENTES, sicut & testator, videntur se conformare cum jure, l. heredes mei 57. §. cum ita. ff. ad Trebell. l. quæro 54. §. inter locatorem. ff. locati. Menoch. consil. 111. n. 27. Mascard. de probat. concl. 1415. à n. 2. Gam. Lusit. decis. 16. n. 4. & decis. 193. n. 6. Surd. Mant. decis. 2. n. 11. Gutier. consil. 18. n. 7. cum seqq. & pract. lib. 3. quest. 70. num. 29. & quest. 101. n. 3. Valasc. consil. 134. n. 11. Cald. Pereira de empt. & vendit. cap. 9. n. 10. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. n. 81. Cardinal. Seraphin. decis. 264. n. 15. ubi dicit, quod censentur se conformare cum statutis loci, in quo contrahitur.

CAP. LXXXV.
De Contractu Chirographario.

Axioma I.

Ad quodcumque quis ex mutuo vero obligatur, ad id obligatur ex mutuo præsumtivo, seu contractu Chirographario.

Ratio: quia præsumtio sequitur veritatem, imò tamdiu pro veritate habetur, quamdiu non probatur contrarium.

Exemplum: ita quis ex hoc contractu perinde atque ex mutuo obligatur ad reddendam in eodem genere ac bonitate pecuniam aliamve rem fungibilem, quam se accepisse literis expressit. Struv. Jurispr. Rom. Germ. For. Lib. 3. tit. 16. §. 5.

II.

Quæcumque exceptio opponi potest mutuo, illa opponi potest debito Chirographario.

Ratio est in Axiom. præced. Exempla vid. apud Struv. d. l. §. 7.

CAP. LXXXVI.
Contradicere.

Axioma I.

Cuicumque actui quis contradicit, ex eo non potest sentire commodum.

Ratio: quia invito non datur beneficium. l. 156. §. ult. ff. de R. 7. ita si quis testamentum improbe inofficiosum dixerit; illud etiam amittit, quod alio titulo ipsi relictum. l. 8. §. 14. ff. de inoff. Testam. ita patri non competit ususfructus in peculio adventitio, quod filius ipsò renuente acquisivit. l. fin. §. 6. C. de bon. que lib.

II.

Contradictio nuda interdum plus operatur, quam appellatio. Brunnet. ad l. 2. C. de filiisfamil.

CAP. LXXXVII.
Contrarietas, Contrarium.

Axioma I.

Contraria regulariter postremo loco sunt tractanda, Coll. Arg. in præfat. tom. 1. fac. pr. f. 5. Aliquando tamen, ante effectum causæ, quam impedire solent, explicantur, ut in materia Legatorum. Vid. Wesemb. parut. de adim. vel transf. legat. n. 1. Aliud exemplum est lib. 5. ff. ubi tit. de inoffic. testam. tractatur ante petitionem hereditatis, ita in Institut. prius tractatus de exheredat. liberorum, quam de institutione heredit. ita in feudis 1. F. 21. prius explicantur causæ amittendi, & postea subjicitur modus constituendi investituram.

II.

Qui per contraria transit, is ferro viam aperit. Bald. in l. precibus. col. 8. n. 33. vers. modo contr. C. de impub. substat. Conf. Arg. consil. 88. n. 24. lib. 1. Mar. Socinus jun. in consil. 29. n. 3. Marce Mantua consil. 246. in princip.

LM. Mbi